

Antropologia mediów

Wykład IX, semestr II

Krzysztof Gajewski
Instytut Komunikacji Specjalistycznej i Interkulturowej
Uniwersytet Warszawski

Warszawa, 12 maja 2022

Spis treści

1	Mądrość tłumu i trzy typy problemów	2
1.1	Problem poznawczy: historia Challengeera	2
1.2	Problem poznawczy: wyszukiwarka Google	2
1.3	Problem koordynacji: ruch pieszych	3
1.4	Problem koordynacji: Punkt Schellinga	3
1.5	Problem koordynacji: przykłady	3
1.6	Kooperacja: problemy	3
1.7	Problem kooperacji: krótka sprzedaż	4
1.8	Problem kooperacji	4
2	Literatura	4

1 Mądrość tłumu i trzy typy problemów

1. Problemy poznawcze ("Kto w tym roku wygra Super Bowl?")
2. Problemy koordynacji ("Jak bezpiecznie prowadzić auto w gęstym ruchu miejskim?")
3. Problemy kooperacji (płacenie podatków, walka z zanieczyszczeniem środowiska)

1.1 Problem poznawczy: historia Challenger

1. Czterech głównych udziałowców w projekcie Challenger
 - (a) Rockwell International (wahadłowiec i główny silnik)
 - (b) Lockheed (wsparcie naziemne)
 - (c) Martin Marietta (wyprodukował zewnętrzny zbiornik paliwa statku)
 - (d) Morton Thiokol (rakieta wspomagająca na paliwo stałe)
2. 25 minut po eksplozji: Giełda:
 - (a) Rockwell International -6%
 - (b) Lockheed -5%
 - (c) Martin Marietta -3%
 - (d) Morton Thiokol -12%
3. 6 miesięcy później: Raport komisji

"O-ringi w raketach wspomagających wykonane przez Thiokol uszczelki, które miały zapobiegać ucieczce gorących spalin, stały się mniej sprężyste w zimne dni, tworząc szczeliny, które spowodowały wyciek gazów."

1.2 Problem poznawczy: wyszukiwarka Google

- wartość tekstu proporcjonalna do liczby cytowań
- Larry Page, PageRank: wartość strony zależy od stron linkujących i ich wartości
- Google korzysta z wiedzy lokalnej milionów twórców stron
- indeks Hirscha

1.3 Problem koordynacji: ruch pieszych

- piesi przewidują wzajemnie swoje zachowanie
- nikt nie wydaje poleceń
- każdy decyduje za siebie
- intencjonalność zbiorowa

1.4 Problem koordynacji: Punkt Schellinga

Thomas C. Schelling, *The Strategy of Conflict*, 1960

- „Ludzie często potrafią skoordynować swoje intencje i oczekiwania, jeśli każdy wie, że inni starają się zrobić to samo”
- spotkanie w nowym Jorku — informacja na stacji głównej kolei
- O której godzinie? — W południe
- Orzeł czy reszka? — orzeł
- Przykład liczby naturalnej — 1

1.5 Problem koordynacji: przykłady

- ruch prawostronny
- Stanley Milgram, lata 1980: obsługa wg kolejności przyścia
 - kolejka
 - siedzenie w metrze
- William Vickrey — opłaty za wjazd do centrum (Congestion pricing; zamiast zakazów)

1.6 Kooperacja: problemy

- Izaak Newton/Lukan: stanąć na ramionach olbrzymów
- nauka jako ekonomia daru
- Jury: opierające się na dowodach vs. opierające się na werdykcie (12 gniewnych ludzi)
- Garold Stasser: w małych grupach ludzie podejmują decyzje opierając się na wiedzy wspólnej (odrzucają dodatkowe, sobie tylko znane informacje)

- polaryzacja grupowa: po odbyciu dyskusji stanowiska się radykalizują
- wcześniejsze komentarze bardziej wpływowe, nadają ramy dyskusji
- osoby o wysokim statusie są bardziej skłonne do wypowiedzania się, nawet jeśli nie posiadają wiedzy na dany temat
- osoby o poglądach radykalnych są bardziej pewne siebie niż osoby umiarkowane

1.7 Problem kooperacji: krótka sprzedaż

1. short selling, spekulacja
2. inwestycja długoterminowa — optymizm, krótkoterminowa — pesymizm
3. Napoleon uznaje spekulantów za wrogów państwa
4. krótka sprzedaż była nielegalna w XVIII w., dozwolona dopiero od połowy XIX w.

1.8 Problem kooperacji

Uczestnicy dostają 100 zł do podziału zgodnie wedle zasady: jedna osoba decyduje, jaki powinien być podział (pół na pół, siedem do trzech czy jeszcze inaczej). Następnie składa drugiej osobie ofertę typu „bierzesz lub nie” („take-it-or-leave-it”).

2 Literatura

1. James Surowiecki, *The Wisdom of Crowds: Why the Many Are Smarter Than the Few and How Collective Wisdom Shapes Business, Economies, Societies and Nations*, Nowy Jork 2004.